

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 2262

SPRAWOZDANIE

KOMISJI KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO I ŚRODKÓW PRZEKAZU

**o poselskim projekcie uchwały w sprawie
upamiętnienia 100. rocznicy urodzin Andrzeja
Wajdy (druk nr 2244)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu skierował w dniu 19 lutego 2026 r. powyższy projekt uchwały do Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu do pierwszego czytania.

Komisja Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu uchwały na posiedzeniu w dniu 25 lutego 2026 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m podjąć raczy załączony projekt uchwały.

Warszawa, dnia 25 lutego 2026 r.

Sprawozdawca

(-) Krzysztof Piątkowski

Przewodniczący Komisji

(-) Piotr Adamowicz

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia ... 2026 r.

w sprawie upamiętnienia Andrzeja Wajdy w 100. rocznicę urodzin

„Mówi się o tym, jak ma wyglądać sztuka narodowa, co jest tą sztuką, a co nią nie jest. (...) ingerowanie w sztukę to nie jest zadanie dla władzy. Od tego, by zajmować się sztuką, są artyści, nie władza. Jeśli sytuacja jest taka, w której ważny jest głos artystów, społeczeństwo ten głos zrozumie i przyjmie taką sztukę, jaką artyści robią” – powiedział Andrzej Wajda po pokazie swojego ostatniego filmu „Powidoki”.

Urodzony 6 marca 1926 roku w Suwałkach reżyser filmowy i teatralny, scenarzysta i scenograf, jeden z najwybitniejszych twórców w historii światowego kina. Senator I kadencji wybrany z listy Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” w 1989 roku. Jeden z twórców polskiej szkoły filmowej.

Zadebiutował w 1955 roku „Pokoleniem”, które zapoczątkowało jego trylogię wojenną. „Kanał” oraz „Popiół i diament”, w których podjął refleksję nad doświadczeniem wojny, przyniosły Andrzejowi Wajdzie międzynarodowe uznanie. Lata 70. ugruntowały pozycję artysty jako reżysera łączącego artyzm z zaangażowaniem społecznym i politycznym. To wtedy stworzył filmy uznane przez krytykę za arcydzieła: „Wesele”, „Ziemię obiecaną” oraz „Panny z Wilka”. Dzięki „Człowiekowi z marmuru” oraz „Bez znieczulenia” stał się jednym z głównych twórców kina moralnego niepokoju. „Człowiek z żelaza” – artystyczny zapis narodzin „Solidarności” – przyniósł mu jeden z największych międzynarodowych sukcesów, podobnie jak późniejsza, monumentalna ekranizacja „Pana Tadeusza”.

W 2007 roku Wajda zrealizował bardzo osobisty i nominowany do Oscara „Katyń”. Do tematów historii i pamięci powrócił w filmie „Wałęsa. Człowiek z nadziei”. Po jego premierze powiedział: „Przypominam dzieje Lecha Wałęsy, bo to jest bohater naszych czasów, a nagle wokół niego zebrali się politycy, którzy chcą na tym coś zarobić i próbują stworzyć pozory, że ten przywódca robotników był w jakimś sensie użyty przez kogoś. (...) To jest fantastyczne, że pojawił się taki bohater, który przywrócił Polsce wolność i doprowadził do zrealizowania swoich celów bez rozlewu krwi”. Zwieńczeniem jego twórczości filmowej były przejmujące

„Powidoki” – inspirowana biografią wybitnego malarza Władysława Strzemińskiego refleksja nad losem artysty w starciu z władzą.

Jako reżyser teatralny zadebiutował w 1959 roku „Kapeluszem pełnym deszczu” w gdańskim Teatrze Wybrzeże, wprowadzając na scenę wyrazisty realizm i nowoczesną formę inscenizacji. W kolejnych latach, sięgając po klasykę dramatu, stworzył własny rozpoznawalny język teatralny. Współtworzył złotą erę Starego Teatru w Krakowie, reżyserując wybitne inscenizacje „Biesów” oraz „Nocy listopadowej”. Jego „Antygona” – wystawiona zaraz po zakończeniu stanu wojennego – stała się symbolicznym głosem w obronie wolności. Z kolei w Teatrze Powszechnym w Warszawie w „Sprawie Dantona”, wciągając widzów w sam środek scenicznego sporu, stworzył przejmujące studium rewolucji i odpowiedzialności jednostki wobec terroru władzy.

Andrzej Wajda był żołnierzem Armii Krajowej. Nim skończył łódzką filmówkę, studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Zafascynowany kulturą Japonii, zainicjował budowę Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha w Krakowie. Laureat nagrody Oscara za całokształt twórczości. Za „Człowieka z żelaza” otrzymał Złotą Palmę na festiwalu w Cannes. Był laureatem Honorowego Złotego Lwa w Wenecji, Honorowego Złotego Niedźwiedzia w Berlinie oraz Polskiej Nagrody Filmowej Orzeł. Założył Mistrzowską Szkołę Reżyserii Filmowej Andrzeja Wajdy. Odznaczony Orderem Orła Białego.

Andrzej Wajda zmarł 9 października 2016 roku w Warszawie. Spoczął na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o wyjątkowym znaczeniu dokonań Andrzeja Wajdy dla polskiej i światowej kultury, oddaje hołd temu wybitnemu reżyserowi filmowemu i teatralnemu w 100. rocznicę jego urodzin.